

Del 27 d'octubre de 2023 al 7 de gener de 2024. Disseny Hub Barcelona

L'exposició "Els nous realistes. Arquitectura catalana i balear d'ençà de la crisi de 2008" retrata la nova generació d'estudis que ha redefinit els paràmetres de l'arquitectura a casa nostra

- Produïda pel Disseny Hub Barcelona i comissariada per Carme Ribas i Joan Roig, la mostra se centra en una trentena d'arquitectes catalans i balears que, conscients del canvi de cicle social i professional que va comportar la crisi de 2008, han qüestionat els paràmetres amb els quals es treballava fins aleshores.
- L'aposta per la sostenibilitat, els nous models de gestió energètica i dels recursos, la coproducció i l'ús de materials naturals i artesanals caracteritzen el treball d'aquesta nova generació d'arquitectes. La seva proposta s'enforteix a mesura que es fa més palesa l'emergència climàtica.
- L'exposició, que es podrà veure fins al 7 de gener de 2024 al DHub, s'inaugura el proper 26 d'octubre coincidint amb la clausura de la Barcelona Design Week.

Descarregueu imatges [aquí](#)
Sol·liciteu entrevistes [aquí](#)

Del **27 d'octubre de 2023 al 7 de gener de 2024** es podrà veure al Disseny Hub Barcelona l'exposició **"Els nous realistes. Arquitectura catalana i balear d'ençà de la crisi de 2008"**, un retrat de la **nova generació d'estudis d'arquitectura** i de la seva obra, desenvolupada entre les convulsions polítiques, econòmiques i socials dels últims 15 anys. Una generació que, en els darrers anys, **ha redefinit els paràmetres de l'arquitectura a casa nostra**.

La mostra, comissariada per **Carme Ribas i Joan Roig**, posa de manifest que, com altres disciplines artístiques, l'arquitectura catalana també s'ha vist periòdicament sacsejada per la irrupció d'algun grup iconoclasta que replanteja els fonaments creatius sobre els que treballar. Al cap d'uns anys, aquest cànon esdevé obsolet i un nou grup refà el camí dels seus antecessors establint-ne un altre ben distint.

L'exposició se centra en la nova generació d'arquitectes que aflora **al voltant del 2008**, amb l'esclat de la crisi econòmica i la situació social que se'n deriva. Conscients de que s'iniciava un canvi de cicle tant en al societat com en la mateixa professió, **aquests 'nous realistes' posen en qüestió els paràmetres** amb els quals es treballava fins aleshores.

Conceptes com la **sostenibilitat** i l'**impacte mediambiental** són fonamentals per entendre la manera de treballar d'aquesta nova generació. En les seves obres, s'apliquen **nous models de gestió energètica i de gestió dels recursos**. Pel que fa als materials, reapareixen amb força **elements naturals** com la pedra, la fusta o la ceràmica, que es presenten sense recobriments ni tractaments sobreposats, i es recuperen **materials quasi artesanals**. També es redefineix la relació amb l'usuari, que pren un paper més central, de manera que s'arriba a generar gairebé una **coproducció**. Tot plegat defineix una proposta que **s'enforteix a mesura que es fa més palesa l'emergència climàtica**.

Entre aquests 'nous realistes', hi ha noms com ara **Harquitectes, TEd'A, La Col, Bosch.Capdeferro, Peris+Toral, Albert Faus, Un parell d'arquitectes, Josep Bunyesc, Ciclica, Martí Franch, Aulets, Carles Oliver, Dataae, Carles Enrich, Nua, Arquitectura G, Flexo, Comas-Pont, David Sebastian, Gerard Puig, Àgora, Cierta Estudio, MAIO, Núria Salvadó, Aixopluc, Arnau Estudi d'Arquitectura, Societat Orgànica, Architectural Agonism Casa OE, 08014 estudi, Dawoffice, Michele&Miquel i Vora**. Tots tenen en comú que han estudiat a Barcelona i el Vallès, tot i que després desenvolupen la seva feina arreu del territori català i balear.

Àmbit 1: Recursos i energia

Una foto col·lectiva d'aquest grup d'arquitectes rep al visitant i dona pas al primer àmbit de la mostra, en el qual es fa palesa la **importància que tenen per als 'nous realistes' la sostenibilitat i els criteris energètics**. Els arquitectes presents a l'exposició pertanyen a una generació que neix en plena evidència de la crisi climàtica planetària i que ha hagut d'afrontar la **reconstrucció de la credibilitat d'una professió en crisi, després de molts anys d'expansionisme i d'excessos en el terreny de la construcció**. En aquest marc, els

nous models de gestió energètica i dels recursos s'han situat al centre del projecte, i han fet imprescindible la participació d'experts en impacte ambiental de l'edificació.

A les parets de la sala hi destaca una explicació dels criteris bàsics que s'han de tenir en compte a l'hora d'afrontar un projecte arquitectònic elaborada per Societat Orgànica, una cooperativa de professionals dedicats a la millora ambiental de l'edificació. A més, aquest àmbit inclou una reflexió sobre el concepte de recurs finit, obra dels arquitectes Francisco Cifuentes (Aulets) i Albert Faus. Ambdós han obert camins cap a l'optimització dels recursos disponibles.

Àmbit 2: Clients

El segon àmbit mostra **com ha canviat la relació amb l'usuari**. A través de vídeos d'assemblees, diagrames i gràfics explicatius sobre el funcionament de les cooperatives, es fa referència als factors socials, els sistemes de cooperatives, les discussions de participació i el modus de vida. És a dir, els nous usuaris en el seu dia a dia.

Tot plegat deixa clar que la relació amb l'usuari o habitant de les obres està al centre de la majoria de projectes d'aquesta generació, arribant fins i tot a generar-se un **cert nivell de coproducció**. En el cas dels habitatges unifamiliars, es constata una **clara sintonia entre professional i client**, que comparteixen nous models de vida i de compromís ambiental. En l'habitatge col·lectiu, cal posar de relleu l'**eclosió de les cooperatives**, amb tot el que això comporta en el procés d'elaboració del projecte a partir de la coproducció. El lideratge de l'arquitecte visionari de les avantguardes del Moviment Modern perd protagonisme. Ara l'arquitecte esdevé un mediador, intèrpret i executor de decisions de caràcter col·lectiu. A més, es constata un **paper rellevant de les administracions públiques** que impulsen i donen suport a transformacions essencials en la manera d'abordar el compromís ambiental i la transformació dels modes d'habitar.

Àmbit 3: Materials

En aquest àmbit, fotografies a mida real, vídeos i diferents peces com hidràulic, termoargila, maó, fusta, gelosia, bloc de formigó, policarbonat evidencien com la **recerca de la sinceritat en relació als materials** emprats envaeix les obres dels 'nous realistes'. Disminueix la presència d'enfoscats, estucs o enguixats, **i es posa en valor l'exhibició dels materials en el seu estat original**.

A més, sota el paraigua del respecte mediambiental **reapareixen amb força materials naturals** com ara la pedra, la fusta o la ceràmica, que es presenten sense recobriments ni altres tractaments sobreposats. També s'observa una **mirada cap als recursos propers**, amb la recuperació d'alguns materials quasi artesanals que havien quedat força oblidats, com les rajoles hidràuliques i tot el ventall de peces ceràmiques. En les obres de rehabilitació d'edificis, la voluntat expressa de deixar rastre de l'existent converteix la coexistència material d'allò nou i allò vell en un recurs estilístic.

Àmbit 4: Finestres

En aquest ambient es poden veure imatges a mida real de finestres, un **element central dels projectes** d'aquesta nova generació d'arquitectes. Durant dècades, els successius avenços tecnològics van impulsar una cursa per a minimitzar el gruix dels tancaments a l'edificació. No obstant això, a partir de les crisis econòmica i climàtica, es recuperen sistemes constructius i de control climàtic tradicionals que aboquen de nou a la construcció amb murs de càrrega i parets massisses. Aquest posicionament **posa en valor la recuperació de la finestra adintellada** o el record d'aquesta. Les **obertures verticalitzades** prenen lloc a la "fenêtre à longueur" i als paraments envidrats, tant usuals en arquitectures precedents. La recuperació del gruix de façana **dona valor a la finestra** com a perforació del massís i artifici per captar i controlar la il·luminació interior.

Àmbit 5: Filtres

Aquest àmbit evidencia com **la relació espai interior-exterior esdevé un tema central en l'obra dels 'nous realistes'**. Com a primer objectiu es pretén **afavorir el control climàtic actiu** per a minimitzar la despesa energètica. Però també apareix l'interès sobre la **creació d'àmbits d'ús indefinit en relació amb l'exterior**. Galeries, tribunes i balcons, amb diferents nivells de tancament i protecció solar, ofereixen habitacions a l'aire lliure d'ús col·lectiu o individual. Prolifera les **persianes**, amb una especial predilecció per les més tradicionals, i les **gelosies**, preferentment ceràmiques. Apareixen també **cortines** i tancaments lleugers extrets dels sistemes constructius dels hivernacles agrícoles i s'introdueix la **vegetació** com a filtre directe vers l'exterior.

Àmbit 6: Interiors i plantes

A les parets s'hi exposen fotografies dels interiors de diverses obres d'aquesta nova generació d'arquitectes, un grup de professionals que **s'han forjat bàsicament a partir de projectes i obres d'habitatge, normalment de petita dimensió**. Només recentment està començant a accedir de manera generalitzada a obres de major envergadura i destinades a programes no residencials. L'expressió, per tant, de la **domesticitat** és un tret comú a tots ells i s'explica amb un llenguatge compartit que és bàsicament la fotografia amb punt de fuga central. Un recull d'habitacions, fotografiades de manera molt similar, fa aflorar la proximitat entre totes elles, convertint-les en estances d'un projecte col·lectiu.

Per altra banda, es presenten plantes dels projectes a la mateixa escala per establir fàcilment relacions entre elles i posar en valor alguns conceptes recurrents com són l'ús de **geometries ortogonals**, la **reducció de l'especialització de les estances**, l'**adaptació a les modificacions de programa a través de l'adició i sostracció** o la **repetició de les galeries**.

Àmbit 7: Projectes

En aquest àmbit es poden veure **32 projectes** exposats en panells a la paret. Des de cases unifamiliars fins a habitatge col·lectiu, cooperatiu i social, passant per centres

educatius, espais cooperatius, centres mèdics o de recerca escampats per tot el territori català i balear. L'espai es completa amb una **instal·lació sonora d'Arquitectura Filmada** i la reproducció d'un projecte de l'estudi MAIO al terra. Un conjunt que clou l'exposició i resumeix els fonaments de la proposta arquitectònica dels 'nous realistes'.

Contacte de premsa

Paula Mateu Badenes

premsa.museudeldisseny@bcn.cat

637393667